

УДК: 674.031.931.62

DOI: 10.37128/2707-5826-2021-2-11

**ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ
МОНОКУЛЬТУРНОГО САДУ
БУЗКУ (*SYRINGA L.*) В УМОВАХ
ДЕНДРОПАРКУ
«ЛАДИЖИНСЬКИЙ ГАЙ»**

В.М. ПРОКОПЧУК, канд. біол.
наук, доцент

Г.В. ПАНЦИРЕВА, канд. с.-г.
наук, доцент, старший науковий
співробітник

Вінницький національний аграрний
університет

Згідно проведеного порівняльно-літературного аналізу наукових джерел із вивчення зарубіжного досвіду культивування видів роду *Syringa L.* створено проектне рішення монокультурного саду бузку на базі дендропарку «Ладизинський гай». Здійснено аналіз стану наявних насаджень дендропарку, який перебуває в користуванні Ладизинської міської ради та оцінено потенційні можливості формування монокультурного саду бузку. Основним результатом роботи є науково обґрунтоване проектне рішення щодо формування рекреаційної зони із елементами дендрологічного плану ділянки «Ладизинський гай», а також, оформлена пояснювальна записка із проектними рішеннями із озеленення та благоустрою досліджуваного дендропарку. Науково-експериментальні дослідження виконані на основі опрацьованих та проаналізованих матеріалів парковпорядкування в умовах дендрологічного парку «Ладизинський гай» в м. Ладизин Вінницької області, зокрема, наявних планів насаджень, описів та фотоматеріалів, а також на основі власних натурних досліджень. Здійснено підбір асортименту рослин у відповідності до едафо-кліматичних умов регіону, а також враховуючи специфіку відведеної ділянки. Рекомендований підбір рослин дозволить збагатити кольорову гаму монокультурного саду бузку шляхом введення декоративно-квітучих чагарників із найбільш притаманних представників роду *Syringa L.* Визначено баланс території ділянки № 21. Розроблено проектне рішення створення монокультурного саду бузку в межах дендропарку «Ладизинський гай» на загальній площі 22000 м² (92% від загальної площі), газонне покриття займатиме площу 1100 м² (5% від загальної площі), під площу доріжок із твердим покриттям відведено 3% території на загальній площі (600 м²).

Ключові слова: *Syringa L.*, культивар, дендрологічний парк, монокультурний сад, варіанти використання, озеленення.

Табл. 4. Рис. 2. Літ. 14.

Постановка проблеми. Ефективність, довговічність і технологічність деревно-кущових насаджень в населених пунктах в першу чергу визначається їх асортиментом [3, 9]. Тому розроблений на науковій основі асортимент деревно-кущових рослин не тільки дозволяє ефективно вирішувати екологічні

та архітектурно-планувальні проблеми населених пунктів, а й істотно знижує матеріальні витрати в сфері зеленого будівництва [10, 14]. У зв'язку з цим найважливішим завданням вітчизняного озеленення та інтродукції рослин, є формування асортименту деревно-кущових порід рослин для цілей зеленого будівництва [3, 13].

Перспективними у даному відношенні є види роду *Syringa* L. [7]. Завдяки виключно красивому цвітінню різні види бузку з різними термінами цвітіння рекомендуються для використання на присадибних ділянках та в парках і дендропарках, в одиночних посадках на тлі газону, в групах, альпінаріях і алеях, а також при створенні монокультурних садів на територіях дендропарків. Незважаючи на те, що в озелененні міст і області бузок використовується давно, його видовий і сортовий асортимент зараз достатньо обмежений в умовах Вінницької області.

Аналіз досліджень і публікацій. Нагальним аспектом в інтродукції та озелененні є поповнення колекційних фондів як основної бази для проведення науково-дослідної роботи в дендрологічних парках, особливо при створенні монокультурних садів. Види, форми та сорти бузку відносяться до числа популярних квітково-декоративних рослин. В Україні інтродукцією видів бузку почали займатися в 1813 році, а різноманітність сортів цієї культури було представлено вже на початку ХХ століття. В останні десятиліття активно проводиться наукова робота з інтродукції нових видів бузку, а також велися селекційні дослідження з використанням методів міжсортової гібридизації та індукованого мутагенезу. Згідно тверджень більшості вітчизняних і зарубіжних вчених та садівників, монокультурний сад – це сад одного виду рослин. Але можна і віднести до моносадів і композиції в межах одного роду рослин, так як з них можна створювати дуже цікаві як окремі частини саду так і весь сад цілком [6-7].

В Україні сирингарій, або монокультурний сад бузку створено в 1948 році під керівництвом Л.І. Рубцова на площі 2,45 га. Сад розташований мальовничим партером на схилі Видубицького амфітеатру і в травні, під час цвітіння бузку, привертає найбільшу кількість відвідувачів та туристів. Згідно проаналізованої наукової літератури встановлено, що в даному сирингарії знаходиться найповніша на Україні колекція, в якій представлено 21 вид (з 28 відомих) роду Бузок (*Syringa* L.), 2 різновиди та 3 гібрида. Основу колекції склали 30 сортів французької, німецької та американської селекції, завезені в 1946 році [8].

Syringa L. належить до родини маслинові (*Oleaceae*). Встановлено, що даний рід об'єднує від 22 до 36 видів і 2300 гібридних сортів бузку, вони розрізняються розміром куща, формою і розміром листя, кольором, формою і розміром суцвіть. У природі такі види можна зустріти в гірських районах Євразії. Бузок за формою квітки може бути простим («Мулатка», «Індія»), махровим («Монік Лемуан», «Тарас Бульба», «Пам'ять про Колеснікова»,

«Красуня Москви») і напівмахровим («Аукубафолія», «Міс Елен Вілмот») [6-8].

Типовим представником роду є вид – бузок звичайний (*Syringa vulgaris*) [4]. Проте через брак інформації щодо еколого-біологічних особливостей, інтродукції, а також варіантів використання видового різноманіття, залишаються рослини малопоширеними [5, 8]. Дослідження питань встановлення декоративних, морфо-метричних та біологічних особливостей даних видів рослин повинні вивчатися на науковому рівні з подальшим дослідженням перспективності та поповненням асортименту новими культиварами на території зони Поділля, а також дендрологічного парку «Ладизинський гай» зокрема.

Метою роботи є надання проектних пропозицій щодо формування монокультурного саду бузку в умовах дендропарку «Ладизинський гай» для підвищення його декоративних якостей та естетичних властивостей.

Об'єктом дослідження була земельна ділянка відведена для паркового насадження, а також існуючі елементи паркового насадження на ній з метою пошуку формування моносаду бузку.

Саме, визначення можливих варіантів використання дозволить значно розширити популяризацію культури бузку в сучасному озелененні та збагатити культивовану флору зони Поділля та дендрологічного парку «Ладизинський гай».

Матеріал та методи досліджень. Матеріалом для досліджень є представники роду *Syringa* L. наступних видів та їх гібриди: бузок звичайний, бузок амурський, бузок угорський, бузок персидський, бузок китайський, бузок гіацинтовий, бузок японський, бузок пониклий, бузок волохатий, бузок юнанський, бузок бархатний та бузок Мейера, а також бузок звичайний Естер Стейлі, бузок звичайний Прімуоз та бузок звичайний Сенсація.

Науково-експериментальні дослідження виконані на основі опрацьованих та проаналізованих матеріалів парковпорядкування в умовах дендрологічного парку «Ладизинський гай», зокрема, наявних планів насаджень, описів та фотоматеріалів, а також на основі власних натурних досліджень.

Видовий склад асортименту деревно-чагарникових насаджень визначався за дендрологічними атласами та довідниками. Визначення стану дерев та кущів проводилося за екологічними шкалами рівнів дехромації та дефоліації. Санітарний стан паркових насаджень визначався на основі затверджених Санітарних правил в лісах України.

З метою вивчення екобіологічних особливостей росту та розвитку видів, форм та сортів представників роду Бузок було проведено сезонні фенологічні спостереження. Для цього використовувалися наочно-оглядові та інші візуальні та польові методи, які базуються на зовнішніх сезонних змінах і відображають складні процеси в рослинних організмах та їхні етологічні пристосування в умовах кліматичних змін [9-10].

Результати досліджень та їх обговорення. З метою підкреслення декоративності та привабливості дендропарку «Ладизинський гай» було розроблено проект створення монокультурного саду. Найбільш придатною для створення монокультурного саду бузку є ділянка 21 (рис. 1).

Рис. 1. Аерофотозйомка ділянки 21 дендропарку «Ладизинський гай»

*Загальна площа ділянки складає 2,2 га.

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

Для планування території спершу необхідно територію розчистити шляхом видалення від небажаних поодиноких порослів клена ясенелистого з метою якісного влаштування монокультурного саду. Плануючи озеленення ділянки, здійснено добір представників роду Бузок, насамперед, які є найпоширенішими в умовах Вінницької області. Вони повинні бути різноманітні за висотою, формою крони, строком цвітіння. Групи кущів бузку можна розміщувати на проєктованих газонах, місцях перетинання доріжок та в інших місцях.

Асортимент найбільш притаманних та вірогідних запроєктованих видів, форм та сортів представників роду *Syringa* L., які необхідно використати при створенні монокультурного саду в межах ділянки №21 дендрологічного парку «Ладизинський гай» наведено в (табл. 1).

Асортимент рослин підбираємо у відповідності до ґрунтово-кліматичних умов регіону, а також враховуючи специфіку відведеної ділянки. Рекомендований підбір рослин дозволить збагатити кольорову гаму моносаду шляхом введення декоративно-квітучих чагарників із найбільш притаманних представників роду *Syringa* L.

Далі ділянку розмічаємо під майбутню викопку ям для висаджування кущів різних видів і форм бузку. Оскільки ділянка являє собою прямокутник, то умовно розбиваємо її на 5 частин, де в центрі відбиваємо круг в якому буде влаштований газон і 4 частини навколо круга розбиваємо на рівні прямокутники, які будуть розділені доріжками (рис. 2).

Навколо доріжок влаштовуємо лави для рекреаційної діяльності відвідувачів дендропарку і урни з метою підтримання чистоти та

Таблиця 1

Підбір асортименту представників роду *Syringa* L. для створення монокультурного саду в межах ділянки №21 дендрологічного парку «Ладизинський гай»

№ п/п	Найменування порід		Потреба в матеріалі, шт.
	українська назва	латинська назва	
1	Бузок звичайний	<i>Syringa vulgaris</i>	20
2	Бузок амурський	<i>Syringa amurensis</i>	20
3	Бузок угорський	<i>Syringa josikaea</i>	20
4	Бузок Мейера	<i>Syringa meyeri</i>	20
5	Бузок персидський	<i>Syringa x persica</i>	20
6	Бузок китайська	<i>Syringa x chinensis</i>	20
7	Бузок гіацинтовий	<i>Syringa x hyacinthiflora</i>	20
8	Бузок звичайний Естер Стейлі	<i>Syringa vulgaris Esther Staley</i>	10
9	Бузок звичайний Прімроуз	<i>Syringa vulgaris Primrose</i>	10
10	Бузок звичайний Сенсація	<i>Syringa vulgaris Sensation</i>	10
11	Бузок японський	<i>Syringa reticulata</i>	20
12	Бузок пониклий	<i>Syringa reflexa</i>	20
13	Бузок волохатий	<i>Syringa villosa</i>	20
14	Бузок юнанський	<i>Syringa yunnanensis</i>	20
15	Бузок бархатний	<i>Syringa patula</i>	20
	Разом:		270

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

нерозповсюдження сміття в межах ділянки монокультурного саду. Вдorz доріг встановлюємо ліхтарі для освітлення території в вечірню пору доби.

1. <i>Syringa vulgaris</i>	6. <i>Syringa x chinensis</i>	11. <i>Syringa reticulata</i>
2. <i>Syringa amurensis</i>	7. <i>Syringa x hyacinthiflora</i>	12. <i>Syringa reflexa</i>
3. <i>Syringa josikaea</i>	8. <i>Syringa vulgaris Esther Staley</i>	13. <i>Syringa villosa</i>
4. <i>Syringa meyeri</i>	9. <i>Syringa vulgaris Primrose</i>	14. <i>Syringa yunnanensis</i>
5. <i>Syringa x persica</i>	10. <i>Syringa vulgaris Sensation</i>	15. <i>Syringa patula</i>

Рис. 2. Дендроплан проектного рішення створення монокультурного саду бузку на ділянці 21 дендрологічного парку «Ладизинський гай»

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

Газон розташовуємо в колі по центру ділянки на площі 1100 м². Визначення потреби у насінні для влаштування газону наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Потреба в насінні для влаштування газону в межах ділянки №21 дендрологічного парку «Ладизинський гай»

Тип газону	Склад травосуміші	Норма висіву, кг/га	Площа газону, м ²	Потреба в насінні, кг
Спортивний	Газонна травосуміш «Спортивна»	120	1100	12,3

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

Найкращою газонною сумішшю для умов проектування є «Спортивна». Догляд за газоном полягає в його вчасному та частому підстриганні, поливі, прополюванні від бур'янів на початковому етапі його росту. Частота стрижки впливає на щільність та швидкість задерніння території.

Проектом передбачено встановлення 37 ліхтарів для освітлення території, встановлення 13 лав для відпочинку та 13 урн (табл. 3).

Таблиця 3

Відомість елементів малих архітектурних форм, використаних для благоустрою території монокультурного саду бузку на ділянці 21 дендрологічного парку «Ладизинський гай»

№ п/п	Найменування елементу	Кількість, шт.
1	Лава	13
2	Ліхтар	37
3	Урна	13
Всього		63

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

Доріжки облаштовуємо із використанням твердого покриття у вигляді декоративної різнокольорової тротуарної плитки. Насадження бузку формуємо після проведеного благоустрою території. Проектом передбачено створення масиву бузку (на захід від центрального кола) в склад насадження якого увійдуть: бузок звичайний – 20 шт., бузок амурський – 20 шт., бузок угорський – 20 шт., бузок персидський – 20 шт., бузок китайський – 20 шт. У масиві, який планується розмістити на схід від центрального кола до складу насадження увійдуть: бузок гіацинтовий – 20 шт., бузок японський – 20 шт., бузок пониклий – 20 шт., бузок волохатий – 20 шт., бузок юнанський – 20 шт., бузок бархатний – 20 шт. У біогрупу планується висадити бузок звичайний Естер Стейлі, бузок звичайний Прімуоз та бузок звичайний Сенсация в загальній кількості 30 шт. У ландшафтну групу буде висаджено бузок Мейера в загальній кількості 20 шт. Вздовж дороги влаштовуємо живопліт із бруслини європейської, яка ефективно буде виконувати функції паркану. І власне ділянку монокультурного саду необхідно відділити однорядною алеєю дуба болотного пірамідальної форми в загальній кількості 24 шт. для підкреслення виразності проектованої ділянки

моносаду. Підібраний асортимент видів, форм та сортів бузку наповнить кольоровою гамою дендропарк та підкреслить його весняну декоративність. Згідно проектного рішення щодо створення монокультурного саду бузку на території дендрологічного саду «Ладжинський гай» (табл. 4), визначено баланс території монокультурного саду бузку на ділянці № 21.

Таблиця 4

**Баланс території монокультурного саду бузку на ділянці 21
дендрологічного парку «Ладжинський гай»**

№ п/п	Елементи території	Площа, м ²
1	Насадження бузку	20300
2	Газон	1100
3	Доріжки з твердим покриттям	600
Разом		22000

Джерело: сформовано на основі власних досліджень.

Таким чином, створення монокультурного саду бузку в межах дендропарку «Ладжинський гай» проведено на загальній площі 22000 м² або 92% від загальної площі. Газон займає площу 1100 м² або 5% від загальної площі. Площа доріжок із твердим покриттям займає 3% території на загальній площі 600 м². Створена проектна пропозиція території є виробничо-обґрунтованою і пропорційною.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті проведених досліджень із науковою літературою, інтернет-джерелами, архівними матеріалами, встановлено, що до найбільш перспективних представників роду *Syringa* L. слід віднести наступні види та їх гібриди: бузок звичайний, бузок амурський, бузок угорський, бузок персидський, бузок китайський, бузок гіацинтовий, бузок японський, бузок пониклий, бузок волохатий, бузок юнанський, бузок бархатний та бузок Мейера, а також бузок звичайний Естер Стейлі, бузок звичайний Прімуоз та бузок звичайний Сенсация в загальній кількості 270 шт.

Список використаної літератури

1. Панцирева Г.В., Миколук О. О., Семчук В. В. Сучасний стан колекції півоній на базі ботанічного саду «Поділля» Вінницького національного аграрного університету. *Науковий вісник НЛТУ України*, (2019). 29(8), 46-50. URL: <https://doi.org/10.36930/40290806>.

2. Pansyreva, H.V. Morphological and ecological-biological evaluation of the decorative species of the genus *Lupinus* L. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2019. 9(3), 74-77.

3. Didur I.M., Prokopchuk V.M., Pansyreva H.V. Investigation of biomorphological and decorative characteristics of ornamental species of the genus *Lupinus* L. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2019. Vol. 9 (3). С. 287-290. <https://www.ujecology.com/archive.html>.

4. Tsyhanskyi V.I. Tsyhanska O.I. et all. Effect of the cultivation technology elements on the activation of plant microbe symbiosis and the nitrogen transformation processes in alfalfaagrocenoses. *Modern Phytomorphology*. 2019. №13. P. 30-34.
5. Мазур В.А., Гончарук І.В., Панцирева Г.В., Телекало Н.В. Агроекологічне обґрунтування технологічних прийомів вирощування зернобобових культур: монографія. Вінниця: ВНАУ. 2020. 192 с.
6. Mazur, V.A., Pansyreva, H.V., Mazur, K.V., & Monarkh, V.V. Ecological and biological evaluation of varietal resources *Paeonia L.* In Ukraine. *Acta Biologica Sibirica*, 2019. 5 (1), 141-146. URL: <https://doi.org/10.14258/abs.v5.i1.5350>.
7. Melnychuk, N. Y., & Henyk, Y. V. Топокліматичні особливості садово-паркових композиційних груп у парках міста Львова. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2019. 29(7), 108-111. URL: <https://doi.org/10.15421/40290721>.
8. Мазур В.А., Прокопчук В.М., Панцирева Г.В. Первинне інтродукційне оцінювання декоративних видів роду *Lupinus* в умовах Поділля. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 7. С. 40-43.
9. Методика государственного сортоиспытания сельскохозяйственных культур. Декоративные культуры. М.: Колос, 1998. Вып. 6. 224 с.
10. Былов В. Н. Основы сравнительной сортооценки декоративных растений. Интродукция и селекция цветочнодекоративных растений. М.: Наука, 1998. С. 7-32.
11. Pansyreva H.V. (2018). Дослідження сортових ресурсів трав'яних видів *Paeonia L.* в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*, 28(8), 74-78. URL: <https://doi.org/10.15421/40280815>.
12. Vitalii Palamarchuk, Inna Honcharuk, Tetiana Honcharuk, Natalia Telekalo. Effect of the elements of corn cultivation technology on bioethanol production under conditions of the right- bank forest-steppe of Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2018. №8(3). 47-53.
13. Didur I., Bakhmat M., Chynchyk O., Pansyreva H., Telekalo N., Tkachuk O. Substantiation of agroecological factors on soybean agrophytocenoses by analysis of variance of the Right-Bank ForestSteppe in Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2020. № 10(5). 54–61.
14. Honcharuk, I. Use of wastes of the livestock industry as a possibility for increasing the efficiency of aic and replenishing the energy balance. *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development*, 2020. Vol. 9, no. 1, pp. 9–14.

Список використаної літератури у транслітерації / References

1. Pansyreva, H. V., Mykoliuk, O. O., & Semchuk, V. V. (2019). Suchasnyi stan kolektsii pivonii na bazi botanichnoho sadu «Podillia» Vinnytskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. [The current state of the collection of peonies on the basis of the Botanical Garden «Podillya» Vinnytsia National Agrarian University]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. 29(8), 46-50. URL :<https://doi.org/10.36930/40290806> [in Ukrainian].

2. Pantsyreva H.V. (2019). *[Morphological and ecological-biological evaluation of the decorative species of the genus Lupinus L.] Ukrainian Journal of Ecology.* 9(3), 74-77 [in Ukrainian].
3. Didur I.M., Prokopchuk V.M., Pantsyreva H.V. (2019). *[Investigation of biomorphological and decorative characteristics of ornamental species of the genus Lupinus L.] Ukrainian Journal of Ecology.* Vol. 9 (3). С. 287-290 [in Ukrainian].
4. Tsyhanskyi V.I. Tsyhanska O.I. et all. (2019). *[Effect of the cultivation technology elements on the activation of plant microbe symbiosis and the nitrogen transformation processes in alfalfaagrocoenosses]. Modern Phytomorphology.* №13. P. 30-34 [in Ukrainian].
5. Mazur V.A., Honcharuk I.V., Pantsyreva H.V., Telekalo N.V. 2020. *Ahroekolohichne obgruntuvannia tekhnolohichnykh pryiomiv vyroshchuvannia zernobovykh kultur [Agroecological substantiation of technological methods of growing legumes]: monohrafiia.* Vinnytsia: VNAU. [in Ukrainian].
6. Mazur, V.A., Pantsyreva, H.V., Mazur, K.V., & Monarkh, V.V. (2019). *[Ecological and biological evaluation of varietal resources Paeonia L. in Ukraine]. Acta Biologica Sibirica.* 5 (1), 141-146. URL: [https://doi.org/ 10.14258 /abs.v5.i1.5350](https://doi.org/10.14258/abs.v5.i1.5350) [in Ukrainian].
7. Melnychuk, N. Y., & Henyk, Y. V. (2019). *Topoklimatychni osoblyvosti sadovo-parkovykh kompozytsiinykh hrup u parkakh mista Lvova. [Topoclimatic features of garden and park composition groups in the parks of Lviv]. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine.* 29(7), 108-111. <https://doi.org/10.15421/40290721> [in Ukrainian].
8. Mazur V.A., Prokopchuk V.M., Pantsyreva H.V. (2018). *Pervynne introduktsiine otsiniuvannia dekoratyvnykh vydiv rodu Lupinus v umovakh Podillia. [Primary introductory evaluation of ornamental species of the genus Lupinus in Podillya]. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine.* Vol. 28. № 7. 40-43 [in Ukrainian].
9. The method of State variety testing of agricultural crops.(1998). *Ornamental cultures.* Issue. 6, Moscow. [in Russian].
10. Bylov V.N. (1998). *Osnovy sravny`tel`noj sortoocenky` dekoraty`vnykh rasteny`j [Essentials of Comparative Variety Estimation of Ornamental Plants]. Introduktsiya i selektsiya tsvetochnodekorativnykh rasteniy,* Moscow: Nauka, pp. 7-32 [in Russian].
11. Pantsyreva H.V. (2018). *Doslidzhennia sortovykh resursiv travianykh vydiv Paeonia L. v Ukraini. [Research of varietal resources of herbal species Paeonia L. in Ukraine]. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine – Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy,* 28(8), 74-78. URL: <https://doi.org/10.15421/40280815> [in Ukrainian].
12. Vitalii Palamarchuk, Inna Honcharuk, Tetiana Honcharuk, Natalia Telekalo (2018). *[Effect of the elements of corn cultivation technology on bioethanol production under conditions of the right- bank forest-steppe of Ukraine]. Ukrainian Journal of Ecology.* №8(3). 47-53 [in Ukrainian].

13. Didur I., Bakhmat M., Chynchyk O., Pantsyreva H., Telekalo N., Tkachuk O. (2020). [Substantiation of agroecological factors on soybean agrophytocenoses by analysis of variance of the Right-Bank Forest Steppe in Ukraine]. *Ukrainian Journal of Ecology*. № 10(5). 54–61 [in Ukrainian].

14. Honcharuk, I. (2020). [Use of wastes of the livestock industry as a possibility for increasing the efficiency of aic and replenishing the energy balance]. *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development*, Vol. 9, no. 1, PP. 9–14 [in Ukrainian].

АННОТАЦИЯ

ПЕРСПЕКТИВНОСТЬ СОЗДАНИЕ МОНОКУЛЬТУРНОГО САДА СИРЕНИ (SYRINGA L.) В УСЛОВИЯХ ДЕНДРОПАРКА «ЛАДЫЖИНСКИЙ ГАЙ»

Согласно проведенного сравнительно-литературного анализа научных источников по изучению зарубежного опыта культивирования видов рода *Syringa L.* создано проектное решение монокультурного сада сирени на базе дендропарка «Ладыжинский гай». Осуществлен анализ имеющихся насаждений дендропарка, который находится в пользовании Ладыжинского городского совета и оценены потенциальные возможности формирования монокультурного сада сирени. Основным результатом работы является научно обоснованное проектное решение по формированию рекреационной зоны с элементами дендрологического плана участка «Ладыжинский гай», а также оформлена пояснительная записка с проектными решениями по озеленению и благоустройству исследуемого дендропарка. Научно-экспериментальные исследования выполнены на основе обработанных и проанализированных материалов паркоупорядкования в условиях дендрологического парка «Ладыжинский гай» в г. Ладыжин Винницкой области, в частности, имеющихся планов насаждений, описаний и фотоматериалов, а также на основе собственных натурных исследований. Осуществлен подбор ассортимента растений в соответствии с едафо-климатическими условиями региона, а также учитывая специфику отведенного участка. Рекомендуемый подбор растений позволит обогатить цветовую гамму монокультурного сада сирени путем введения декоративно-цветущих кустарников из самых характерных представителей рода *Syringa L.* Определены баланс территории участка № 21. Разработано проектное решение создания монокультурного сада сирени в пределах дендропарка «Ладыжинский гай» на общей площади 22000 м² (92% от общей площади), газонное покрытие будет занимать площадь 1100 м² (5% от общей площади), в площадь дорожек с твердым покрытием отведено 3% территории на общей площади (600 м²).

Ключевые слова: *Syringa L.*, культивар, дендрологический парк, монокультурный сад, варианты использования, озеленение.

Табл. 4. Рис. 2. Лит. 14.

ANOTATION

PROSPECTS CREATION OF MONOCULTURAL GARDEN OF SYRINGA (SYRINGA L.) IN THE CONDITIONS OF THE «LANDYZHINSKY HAY» DENDROLOGICAL PARK

According to the conducted comparative-literary analysis of scientific sources on studying of foreign experience of cultivation of species of the genus *Syringa L.* the design decision of a monocultural garden of a lilac on the basis of arboretum «Ladyzhinsky hay» is created. The analysis of the condition of the existing plantations of the arboretum, which is used by the Ladyzhyn City Council, is carried out and the potential possibilities of forming a monocultural lilac garden

are assessed. The main result of the work is a scientifically sound project decision on the formation of a recreational area with elements of the dendrological plan of the site «Ladyzhinsky hay», as well as an explanatory note with project solutions for landscaping and landscaping of the studied arboretum. Scientific and experimental studies were performed on the basis of processed and analyzed materials of park management in the dendrological park «Ladyzhinsky hay» in Ladyzhyn, Vinnytsia region, in particular, existing planting plans, descriptions and photos, as well as on the basis of own field research. The selection of the range of plants in accordance with the edapho-climatic conditions of the region, as well as taking into account the specifics of the allotted area. The recommended selection of plants will enrich the color scheme of the monoculture garden of lilac by introducing ornamental flowering shrubs from the most characteristic members of the genus *Syringa* L. The balance of the site № 21 (92% of the total area), the lawn will cover an area of 1100 m² (5% of the total area), 3% of the total area (600 m²) will be allocated for the area of paved paths.

Key words: *Syringa* L., cultivar, dendrological park, monocultural garden, options for use, landscaping.

Table. 4. Fig. 2. Lit. 14.

Інформація про авторів

Прокопчук Валентина Мар'янівна – кандидат біологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3).

Панцирева Ганна Віталіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3).

Прокопчук Валентина Марьяновна – кандидат биологических наук, доцент, и. о. заведующего кафедрой лесного, садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3).

Панцырева Анна Витальевна – кандидат сельскохозяйственных наук, доцент кафедры лесного, садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3, e-mail: apantsyрева@ukr.net).

Prokopchuk Valentyna – Candidate of Biological Sciences, Associate Professor, Acting Head of the Department of Forestry, Horticulture, Horticulture and Viticulture of Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str. 3).

Pantsyрева Hanna Vitaliivna – Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor of the Department of Forestry, Horticulture, Horticulture and Viticulture, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str.3).